

ความขัดแย้งทุกชนิดจบลงด้วยการประนีประนอมเสมอ

จุดที่จะประนีประนอมคืออะไร

ประเวศ วะสี

๑ ธันวาคม ๒๕๖๓

๑.

ว้าวที่ชีวิตกันหรือสรรพสงครามล้วนยุติลงเสมอ

ชาวบ้านที่ดูว้าวชีวิตกันรู้ว่า เมื่อเริ่มชีวิตห้ามเท่าใดก็ไม่ฟัง เพราะทั้งคู่กำลังมีแรงมาก อาจชีวิตเอาผู้ห้ามก็ได้ แต่นานเข้าจะอ่อนกำลังลงยอมให้แยกกัน สรรพสงครามน้อยใหญ่ก็เช่นเดียวกันต้องยุติลงเสมอ เช่น สงคราม ๓๐ ปี ในยุโรปเมื่อ ๔๐๐ ปีก่อน สงครามโลก สงครามครูเสด สงครามอินโดจีน สงครามอิหร่าน-อิรัก สงครามระหว่างพรรคคอมมิวนิสต์กับรัฐไทย ความขัดแย้งใหญ่ระหว่างสหรัฐอเมริกากับจีนคอมมิวนิสต์ จบลงด้วยประธานาธิบดีนิกสัน เดินทางไปจับมือกับเหมาเจ๋อตุง

ทั้งหมดเกิดจากการคิดได้ถึง **การประนีประนอมเพื่อประโยชน์ที่ใหญ่กว่า** สมเด็จพระนังเกล้าประนีประนอมผ่อนปรนกับพระอนุชาเจ้าฟ้ามงกุฎ สมเด็จพระเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ ประนีประนอมไม่ยึดอำนาจ ร.๕ ร.๕ ยึดหุ่นประนีประนอมกับจักรวรรดินิยมตะวันตก ล้วนเพื่อประโยชน์ที่ใหญ่กว่า

การประนีประนอมไม่ใช่การยอมจำนนหรือความพ่ายแพ้ แต่เพื่อประโยชน์ที่ใหญ่กว่า

ฉะนั้น สำหรับความขัดแย้งทางการเมืองขณะนี้จะยุติลงด้วยการประนีประนอม เพราะฉะนั้นทุกฝ่ายต้องระมัดระวังไม่ใช้ความรุนแรง อันจะทำให้เรื่องบานปลายกลายเป็นมโหฬารถึงที่สุด จะขัดแย้งกันอย่างไรๆ ก็เปิดช่องการเจรจาไว้เสมอ เพราะในที่สุดจะประนีประนอมกันเพื่อประโยชน์ที่ใหญ่กว่า

๒.

อย่าให้เป็นเช่นอยุธยาที่เสียโอกาสชาติ

กรุงศรีอยุธยาเป็นนครที่รุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ ด้วยการค้าขายนานาชาติ มีแขก ฝรั่งเศส จีน ญี่ปุ่น ไปมาค้าขาย และการอยู่ร่วมกันด้วยศาสนาและวัฒนธรรมที่แตกต่าง ดังจะเห็นร่องรอยที่อยุธยา ที่มีหมู่บ้านโปรตุเกส หมู่บ้านญี่ปุ่น มีโบสถ์คริสต์ และอิสลามอยู่ใกล้กันเพียงข้ามฝั่งคลอง มีการส่งทูตแลกเปลี่ยนกับฝรั่งเศสในสมัยพระเจ้าหลุยส์ที่ ๑๔ และสมเด็จพระนารายณ์มหาราช อยุธยาเป็นนครที่รุ่งเรืองด้วยความเป็นนานาชาติมากที่สุดในภาคพื้นตะวันออกไกล มีโอกาสที่จะเป็นศูนย์กลางแห่งศิลปวิทยา และการผสมผสานและวัฒนธรรมที่มากับการค้าขายนานาชาติ แต่การปฏิวัติรัฐประหารแย่งชิงอำนาจ ซึ่งเกิดขึ้นต่อเนื่องยาวนานได้ทำลายโอกาสการพัฒนาของชาติลงโดยสิ้นเชิง

ความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยที่ดำเนินมาเกือบ ๑๐๐ ปี ก็ทำให้เสียโอกาสชาติเช่นเดียวกัน ประเทศที่เคยด้อยกว่าไทยบัดนี้แซงขึ้นนำหน้าไปมากขึ้นเรื่อยๆ เช่น เกาหลี เวียดนาม มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย ก็แปลได้ว่าประเทศไทยถอยหลังไปเรื่อยๆ คนไทยจะต้องหาทางให้การเมืองลงตัวได้ในเร็ววันก่อนจะเสียโอกาสไปมากกว่านี้

“ขอให้ยุติที่รุ่นเรา” ควรจะหมายถึงยุติการแตกแยกด้วยการประนีประนอม

๓.

จุดอะไรที่จะประนีประนอม

ความมุ่งหวังสูงสุดเหมือนกัน

ความมุ่งหวังสูงสุดของทุกคนเหมือนกัน ข้อปลีกย่อยต่างกัน

แต่ถ้าเอาข้อต่างมาทะเลาะกันทำให้แตกแยก ไม่เอาข้อที่เหมือนมารวมกัน เพื่อเป็นพลังเคลื่อนไหวอนาคต

ความมุ่งหวังสูงสุดของคนไทยทุกคนที่เหมือนกัน คืออยากให้ประเทศเจริญก้าวหน้าอย่างแท้จริง เป็นดินแดนที่ลูกหลานของเราจะอยู่ร่วมกันด้วยสันติสุข มีศักดิ์ศรีมีความภูมิใจในการเป็นคนไทย ไม่มีใครไม่รักชาติ อย่าไปกล่าวหากัน แนวทางอาจจะต่างกัน เส้นทางจะไปสู่อุดมเขาอาจจะมีหลายเส้นทาง อย่าทะเลาะกันแบบตาบอดคลำช้าง ถ้าตาไม่บอดเห็นช้างทั้งตัวก็ไม่มีอะไรจะทะเลาะกัน เพราะส่วนต่างทั้งหมดเป็นของช้างตัวเดียวกัน

เพราะฉะนั้นควรเริ่มที่ **การร่วมสร้างประเทศไทยที่เจริญก้าวหน้าอย่างแท้จริง**

ประเทศไทยจะเจริญก้าวหน้าอย่างแท้จริง เริ่มที่การก้าวข้ามความแตกแยกทุกประเภท ถ้ายังแตกแยกก็ไปไม่ได้ แต่จะทำให้ชาติเสียโอกาสเช่นเมื่อครั้งกรุงศรีอยุธยา

แต่ถ้าก้าวข้ามความแตกแยกได้ จะร่วมกันทำให้บรรลุอะไรก็ได้ทั้งนั้น

เมื่อตั้งเป้าหมายใหญ่ร่วมกันแล้ว ก็มีคำถามต่อไปว่า การที่ประเทศไทยจะเจริญก้าวหน้าอย่างแท้จริง จะต้องมีการปกครองประเทศอย่างไร

กลับไปเป็นราชาธิปไตย หรือ

ระบอบเผด็จการทหาร หรือ

ระบอบคอมมิวนิสต์ หรือ

คำตอบล้วนแต่ไม่ใช่ เหลืออย่างเดียวคือ **ระบอบประชาธิปไตย**

อาจมีข้อกังขาถึงว่าประชาธิปไตยที่ผ่านมา หรือแม้ประชาธิปไตยในสหรัฐอเมริกาที่มีปัญหา ซึ่งก็เป็นความจริง แต่ก็ถอยไปเป็นอีก ๓ อย่างไม่ได้ ต้องร่วมกันพัฒนาประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ หรือประชาธิปไตยที่เป็นธรรมาธิปไตย ธรรมดาแปลว่าถูกต้อง ต้องช่วยกันคิดว่าประชาธิปไตยที่ถูกต้อง คืออย่างไร

โดยสรุปจุดที่ควรประนีประนอมกันได้ คือ

**ร่วมพัฒนาประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ เพื่อให้ประเทศไทยเคลื่อนสู่ความเจริญก้าวหน้า
อย่างแท้จริง**

ความสมบูรณ์เกิดจากการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

๔.

วิธีดำเนินการต่อไป

ถ้าคณะกรรมการสมานฉันท์สามารถชักชวนให้ทุกฝ่ายที่ขัดแย้งประนีประนอมที่ “ร่วมพัฒนาประชาธิปไตยที่สมบูรณ์” วิธีดำเนินการต่อไปคือก่อตั้ง **คณะกรรมการพัฒนาประชาธิปไตย หรือภาคีพัฒนาประชาธิปไตย** โดยกรรมการหรือสมาชิกมาจากตัวแทนทุกภาคส่วนของสังคม

คณะกรรมการพัฒนาประชาธิปไตย (**คพป.**) ทำหน้าที่เชิญชวนสังคมทั้งหมดเข้ามามีส่วนร่วมในการทำรอบความคิดของรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ที่จะสามารถสร้างประชาธิปไตยที่สมบูรณ์นั้นเป็นอย่างไร

ควรศึกษาว่ากระบวนการสร้างรัฐธรรมนูญ ฉบับพ.ศ.๒๕๔๐ ที่ได้ชื่อว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับประชาชนได้สำเร็จนั้นมีกระบวนการอย่างไร

ก่อนอื่นต้องเข้าใจว่า รัฐสภาไม่สามารถยกร่างรัฐธรรมนูญทั้งฉบับได้หรือ แม้แต่แก้ไขบางมาตราก็ยังยาก เพราะสมาชิกรัฐสภามีความหลากหลายมาก และรัฐสภาเป็นสถานที่โต้เถียงแสดงคารมกัน เป็นที่วิเคราะห่มากกว่าสังเคราะห์ การวิเคราะห์ทำให้แตก การสังเคราะห์ทำให้เกิดองค์รวม รัฐธรรมนูญเป็นองค์รวม จึงทำไม่ได้โดยการวิเคราะห์ที่ปราศจากการสังเคราะห์ จึงยากนักหนาหรือเป็นไปได้ที่รัฐสภาจะสังเคราะห์รัฐธรรมนูญขึ้นมาตามลำพัง

ตามประวัติศาสตร์ **มีรัฐธรรมนูญก่อน แล้วจึงมีรัฐสภา**

รัฐธรรมนูญเป็นผู้สร้างรัฐสภา ไม่ใช่รัฐสภาสร้างรัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญเกิดจากการนำของรัฐบาล เช่น จอร์จ วอชิงตัน หรือชาร์ล เดอโกลด์ รัฐธรรมนูญฉบับที่ใช้ในปัจจุบันของฝรั่งเศส เกิดจากรัฐสภาไม่สามารถตกลงกันได้ ทำอย่างไรอย่างไรก็ตกลงกันไม่ได้ จึงพร้อมใจกันไปเชิญ นายพลชาร์ล เดอโกลด์ ซึ่งเป็นวีรบุรุษกู้ชาติ เข้ามาดำเนินการปฏิรูปการเมือง โดยการเขียนรัฐธรรมนูญขึ้นใหม่

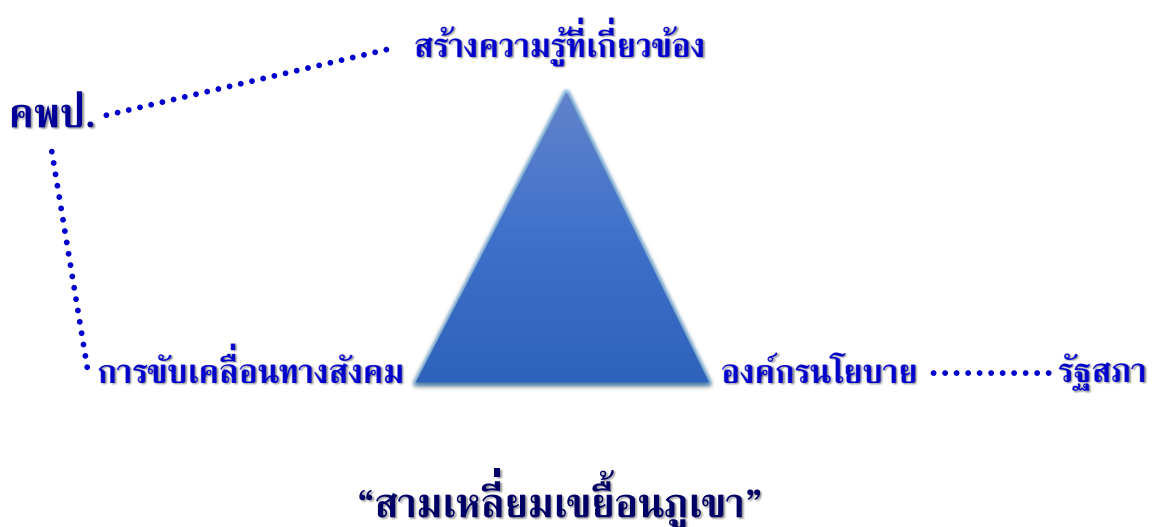
ในสภาพที่ไม่มีรัฐบุรุษขึ้นมานำ รัฐธรรมนูญปี ๒๕๔๐ ซึ่งเขียนขึ้นใหม่ทั้งฉบับเกิดขึ้นได้อย่างไร

ก่อนที่จะมี **สสร.** ในปี ๒๕๓๙ ในปี ๒๕๓๗ ได้เกิด **คณะกรรมการพัฒนาประชาธิปไตย (คพป.)** นำมาก่อน โดยการแต่งตั้งของประธานรัฐสภา นายมารุต บุณนาค คพป. ได้ค้นพบแนวทางที่เรียกว่า **“สามเหลี่ยมเขยื้อนภูเขา”** ที่สามารถเขยื้อนสิ่งยากได้ “สามเหลี่ยม” ประกอบด้วย

- (๑) การสร้างความรู้ที่เกี่ยวข้อง
- (๒) การขับเคลื่อนสังคม
- (๓) องค์กรนโยบาย

ทั้ง ๓ เข้ามาประกอบกัน ทำให้เขยื้อนสิ่งยากได้ ลำพังอย่างใดอย่างเดียวยังหรือแม้ ๒ อย่างก็ทำเรื่องยากไม่ได้

คพป. เมื่อ ๒๕๓๗ - ๒๕๓๘ ได้สร้างความรู้ แล้วนำมาทำโครงสร้างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ พร้อมๆ กับการสื่อสารและขับเคลื่อนการมีส่วนร่วมของสังคมอย่างเข้มข้น จนเกิดกระแสสังคมอย่างกว้างขวาง ในการเรียกร้องให้มีการยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ให้มีการปฏิรูปการเมือง

รัฐสภาที่ถึงแม้จะมีปัญหาบางประการแต่ก็มีข้อดีคือ มีความไวต่อความรู้สึกของสังคม ฉะนั้นเมื่อเกิดกระแสสังคมเรียกร้องการยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ จึงไม่เป็นการยากที่รัฐสภาจะเอื้ออำนวยให้เป็นไปตามความต้องการของสังคม

คพป. สร้างความรู้และขับเคลื่อนสังคม	}	เมื่อมาบรรจบกันเรื่องยากจึงสำเร็จได้
รัฐสภา คือองค์กรนโยบาย		

ณ ปัจจุบัน หากรัฐสภามีมติตั้ง **สสร.** ขึ้น วิธีที่จะทำให้ได้มาซึ่งรัฐธรรมนูญที่ดีก็คือ

ประธานรัฐสภาตั้ง คณะกรรมการพัฒนาประชาธิปไตย (คพป.) ขึ้นมาทำหน้าที่สร้างความรู้ และขับเคลื่อนการมีส่วนร่วมของสังคม เพื่อช่วยการทำงานของ**สสร.** หรือถ้ายังไม่มี**สสร.** **คพป.**จะทำงานล่วงหน้าไปก่อนทำนองเดียวกับ**คพป.**เมื่อ ๒๕๓๗ ก็ได้

ประธาน**คพป.**น่าจะเป็นคนรุ่นกลางเก่ากลางใหม่ ที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง เพราะความสุจริต ความเห็นแก่ส่วนรวม มีความเป็นกลาง มีสติปัญญาสูง และมีความคิดในการจัดการ ถ้าได้คนเช่นนี้จะเกิดความร่วมมือสูง **คพป.**จะเป็นเครื่องมือก้าวข้ามความแตกแยก รวมพลังทางสังคมและทางปัญญา เปิดพื้นที่ทางสังคมและพื้นที่ทางปัญญาอย่างกว้างขวาง

เมื่อใดที่สังคมไทยสามารถก้าวข้ามความแตกแยก และมีการเปิดพื้นที่ทางสังคมและพื้นที่ทางปัญญาอย่างกว้างขวาง เมื่อนั้นจะไม่มีอะไรที่คนไทยทำไม่ได้ ความมหัศจรรย์จักผุดบังเกิดขึ้นกับประเทศไทย